

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
ҰЛТТЫҚ БАНКІ**
2010 жылғы 01 Қ А Р А Ш А Д А Ғ Ы
№ 24 БАСПАСӨЗ Р Е Л И З І

**Кредит нарығын дамытудың сапалық
өлшемдері туралы**

Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі 2010 жылдың қазанында екінші деңгейдегі банктерге кейіннен банктердің өкілдерімен сұхбат жүргізе отырып, сауалнама жүргізу нысанында «Кредит нарығының жағдайы және өлшемдерінің болжамы» кезекті зерттеуін жүргізді. Банктер ұсынған нәтижелер кредит нарығының мынадай сапалық үрдістерін көрсетеді.

Кредит ресурстарына деген сұранысты қайта қалпына келтіру аясында **банктер кредит нарығының корпоративтік сегментіне қатысты қатаң кредит саясатынан біртіндеп бас тарта бастады.** 2-тоқсанмен салыстырғанда қарастырылып отырған кезеңде корпоративтік сегментте сұраныстың біршама өсуі байқалады, оның ішінде айналым қаражатын толықтыруға арналған қысқа мерзімді кредиттерге, сондай-ақ қолда бар берешекті қайта құрылымдауға арналған ұзақ мерзімді кредиттерге деген сұраныс айтарлықтай жоғары. Мәселен, сұранысты ұлғайту туралы өтініш білдірген респонденттердің үлесі жалпы респонденттердің 42% құрады, ал респонденттердің 50% астамы сұраныстың өзгермегендігін көрсетті.

Қазіргі уақытта банктер арасында анағұрлым сапалы, яғни оңтайла кредиттік тарихы, өнімге деген тұрақты сұранысы, дамыған клиенттік базасы және тұрақты қаржы ағындары бар заемшыларды тарту мүмкіндігі үшін бәсекелестіктің айтарлықтай күшейгенін атап өткен жөн. Оларды тартып, ұстап тұру үшін банктер кредит саясатын жеңілдетіп, сыйақы ставкаларын шамалы төмендетуге мәжбүр.

Кредит нарығында қалыптасқан үрдістерді ескере отырып, ағымдағы жылдың 4-тоқсанында банктер кредит саясатының шамалы жұмсаратынын және корпоративтік сектор тарапынан кредиттік ресурстарға деген сұраныстың қалыпты өсетінін болжайды.

Кредит нарығының бөлшек сауда сегментінің жандануы көбіне тұтынушылық кредиттеу есебінен болуда. Тұтыну сегментіндегі өзінің белсенділігінің өскендігі туралы 57% банк мәлімдеді; банктердің 40%-ы тұтынушылық кредитке деген сұраныстың халық тарапынан өскендігін көрсетеді. Банктер тұтыну өнімдерін, оның ішінде заем тарту мақсаты көрсетілмейтін аздаған кредиттер және автомобиль сатып алуға арналған кредиттерді берумен байланысты өнімдерді ұсынуды біртіндеп қайта қалпына келтіруде.

Банктер 2010 жылғы 4-тоқсанда кредиттерге сараланған тәсіл қолданған жағдайда бөлшек кредиттеуге қатысты кредит саясатының одан әрі жұмсаратынын болжауда. Сонымен қатар олар кредит өнімдеріне сұраныстың одан әрі, оның ішінде тұтынушылық кредиттеу сегментінде жанданатынын болжауда.

Респонденттердің көпшілігі несие портфелінің сапасы бұрынғы деңгейінде қалады деп болжайды. Ал оптимистік бағалауға сүйенетін респонденттердің үлесі айтарлықтай жоғары. Мәселен, респонденттердің 63%-ы жиынтық несие портфелінің сапасы өзгеріссіз қалады деп болжайды; 28,5%-ы оның жақсаратынын күтеді.

Мерзімі өткен берешектің жоғары деңгейде болуы және кредит портфелі сапасының төмендігі банктер үшін айтарлықтай маңызды фактор болып қала беруде. Теңге бағамының тұрақтылығы және банк секторындағы өтімділіктің шамадан тыс артық болуы валюта тәуекелін және өтімділік тәуекелін барынша азайтуда.

Заңды және жеке тұлғалардың салымдарын тарту, алынған пайданы қайта инвестициялау, сондай-ақ қатысушы акционерлердің есебінен капиталдандыруды ұлғайту банктерді қорландырудың негізгі көздері болып қалуда.

Зерттеу нәтижелері Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің сайтындағы (www.nationalbank.kz) «Қаржы тұрақтылығы» бөлімінде орналастырылды.